

Familierechtbank West-Vlaanderen (afd. Brugge), vonnis van 7 oktober 2015

Wettelijke samenwoning – Negatief advies parket – Schijnwettelijke samenwoning – Gemeenschappelijk gewone verblijfplaats in België – Artikelen 58-60 WIPR – Laattijdige weigering – Ontvangstbewijs – Artikel 1476quater BW – Termijn 5 maanden – Geen definitieve beslissing binnen termijn – Onverwijld melding maken in bevolkingsregister – Beroep gegrond

Cohabitation légale – Avis négatif du parquet – Cohabitation simulée – Résidence habituelle commune en Belgique – Article 58-60 CODIP – Refus tardif – Accusé de réception – Article 1746quater C.civ – Délai de 5 mois – Pas de décision définitive dans le délai – Mention à apporter sans délai dans le registre de la population – Appel fondé

In de zaak

De **heer** [...], erkend vluchteling, geboren te Accra (Ghana) op [...] en de heer [...] Ghanees, geboren te Accra (Ghana) op [...], samenwonende te 8310 Brugge, [...]

eisers,

hebbende als raadsman meester Baelde Johannes advocaat te 8000 Brugge, [...]

tegen

De Ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de stad Brugge
met kantoren gevestigd in het Stadhuis te 8000 Brugge, [...]

verweerder,

hebbende als raadsman meester Castermans Yves advocaat te 8000 Brugge, [...]

Kennis werd genomen van onder meer volgende documenten die zich in het dossier van de rechtspleging bevinden:

- de dagvaarding regelmatig betekend op 14 november 2014 en ingeschreven op de rol op 24 november 2014,
- de conclusie voor eisers van 19 februari 2015,
- de syntheseconclusie voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van 13 maart 2015,
- het schriftelijk advies van het openbaar ministerie van 31 maart 2015,
- de repliek van eiseres op het advies van het openbaar ministerie van 29 april 2015,
- het dossier met bewijsstukken van eisers,
- het dossier met bewijsstukken van de ambtenaar van de burgerlijke stand.

De zaak werd voor de rechtbank behandeld op de openbare terechtzitting van 18 maart 2015. Eisers waren in persoon aanwezig en werden bijgestaan door hun raadsman. De zaak werd alsdan meegedeeld aan het Openbaar Ministerie. De termijn voor het uitbrengen van schriftelijk advies door het Openbaar Ministerie werd bepaald op 15 april 2015 en de termijn voor schriftelijke replieken van partijen werd bepaald op 6 mei 2015. Op de zitting van 6 mei 2015 werd de zaak in beraad genomen.

Artikel 2 en volgende van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werden in acht genomen.

I. GEGEVENS EN VOORWERP VAN DE VORDERING

Op 15 mei 2014 hebben eisers zich aangemeld bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van de stad Brugge voor het aangaan van een wettelijke samenwoning. Aan eisers werd op 15 mei 2014 een "*bericht van ontvangst van overgelegde stukken samenwoonst dossier*" overhandigd (stuk 9 bundel eisers).

Hierop volgde een politieel onderzoek dat resulteerde in een proces-verbaal van de lokale politie Brugge met nummer [...] van 22 mei 2014.

Bij schrijven van 24 juni 2014 gaf verweerder aan eisers kennis van de verlenging van de onderzoekstermijn in opdracht van het Parket met drie maanden en dit tot 15 oktober 2014 (stuk 5 bundel eisers).

Onder meer gelet op het ongunstige advies van de procureur des Konings te Brugge weigerde de ambtenaar van de burgerlijke stand van de stad Brugge op 16 oktober 2014 de verklaring van wettelijke samenwoning van eisers te registreren. Eisers werden bij aangetekend schrijven van 16 oktober 2014 in kennis gesteld van de beslissing van verweerder (stuk 1 bundel eisers).

Tegen deze weigeringsbeslissing tekenen eisers bij dagvaarding regelmatig betekend op 14 november 2014 verhaal aan. Zij vorderen:

- te zeggen voor recht dat het laattijdige besluit tot weigering van de aanvraag tot wettelijk samenwoning van 16 oktober 2014 onwettig en onrechtmatig is, minstens ongegrond en bijgevolg de opheffing van deze beslissing te bevelen,
- te zeggen voor recht dat de ambtenaar van de burgerlijke stand gehouden is om de verklaring van wettelijke samenwoning van eisers te registreren op hun eerste verzoek,
- de ambtenaar van de burgerlijke stand te veroordelen tot alle kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding (basisbedrag),
- in ondergeschikte orde, zo eiseres gehouden zijn tot de kosten van het geding, de rechtsplegingsvergoeding overeenkomstig artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek te herleiden tot het minimumbedrag gezien de bescheiden financiële situatie van eisers,
- het vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren.

II. TOEPASSELIJK RECHT

Eisers hebben beiden de Ghanese nationaliteit.

Het komt aan de rechtbank toe te onderzoeken welk recht toepasselijk is en desgevallend toepassing te maken van de buitenlandse rechtsregels die het IPR aanwijst.

Beide eisers hebben op het ogenblik van de aanvraag tot verklaring van wettelijke samenwoning hun gemeenschappelijke gewone verblijfplaats in België.

In de voorliggende internationale context zijn overeenkomstig de artikelen 58-60 WIPR, gelet op de voorgenomen wettelijke samenwoning in België, de artikelen 1476*bis* en 1476*quater* Burgerlijk Wetboek, van toepassing.

III. BEOORDELING

1.

Eisers stellen vooreerst dat de weigeringsbeslissing van 16 oktober 2014 laattijdig is nu de verklaring/aangifte van wettelijke samenwoning van eisers dateert van 15 mei 2014.

Verweerder betwist dit en stelt dat nooit een ontvangstbewijs van afgifte van een schriftelijke verklaring van wettelijke samenwoning werd afgeleverd doch enkel een ontvangstbewijs van afgifte van stukken tot bewijs dat eisers voldeden aan de voorwaarden voor de wettelijke samenwoning.

Verweerder legt de werkwijze uit die wordt nageleefd wanneer kandidaat-wettelijke samenwonenden zich aanbieden aan het loket. Hij stelt dat iedere aanvraag tot vermelding van een verklaring wettelijke samenwoning in de bevolkingsregisters in het kader van de onderzoeksplicht wordt voorgelegd aan het openbaar ministerie voor advies na politieel onderzoek. Er werd beslist om in de mate van het mogelijke het voorafgaande onderzoek te laten plaatsvinden vóór de verklaring van wettelijke samenwoning effectief afgegeven werd.

Verder stelt verweerder dat aangezien er nog geen verklaring van wettelijke samenwoning was afgelegd, de bindende termijnen voor een beslissing of eventueel uitstel nog geen aanvang hadden genomen. Verweerder besluit dat de weigeringsbeslissing niet laattijdig is.

2.

De wettelijke samenwoning komt tot stand op het ogenblik van het in ontvangst nemen door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de verklaring van wettelijke samenwoning van de betrokkenen.

Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand na ontvangst van het geschrift en na onderzoek vaststelt dat aan alle wettelijke grond- en vormvoorwaarden met betrekking tot de wettelijke samenwoning is voldaan, dient hij *'in voorkomend geval'* melding te maken van de verklaring in het bevolkingsregister (artikel 1476, §1, derde lid Burgerlijk Wetboek). De ambtenaar van de burgerlijke stand maakt geen akte burgerlijke stand op betreffende de wettelijke samenwoning.

De wet van 2 juni 2013 heeft in twee specifieke gevallen een uitdrukkelijk wettelijke grondslag ingevoerd voor de verplichting tot weigering door de ambtenaar van de burgerlijke stand om melding te maken van de verklaring van wettelijke samenwoning in het

bevolkingsregister met name in geval van schijn-wettelijke samenwoning (artikel 1476bis BW) en in geval van gedwongen wettelijke samenwoning (artikel 1476ter BW).

3.

Aan eisers werd op 15 mei 2014 een "*bericht van ontvangst van overgelegde stukken samenwoning dossier*" overhandigd.

4.

Verweerder wordt niet gevolgd daar waar deze stelt dat de verklaring van wettelijke samenwoning door eisers nog niet afgelegd was en de bindende termijnen voor een beslissing of eventueel uitstel derhalve geen aanvang hadden genomen.

De rechtbank meent dat het ontvangstbewijs afgeleverd door verweerder op 15 mei 2014 (stuk 9 bundel eisers) wel degelijk betrekking heeft op de schriftelijke verklaring van wettelijke samenwoning afgelegd door eisers, en dit om volgende redenen:

4.1

Het bericht van ontvangst van overgelegde stukken samenwoning dossier van 15 mei 2014 bevat onderaan volgende vermelding:

"ZEER BELANGRIJK:

Dit bericht van ontvangst dient enkel tot bewijs van afgifte van de documenten met het oog op het doen lopen van de termijn en bewijst niet dat de documenten als geldig of echt aanvaard werden.

(eigen onderlijning door de rechtbank)

Enkel artikel 1476quater Burgerlijk Wetboek voorziet wat betreft het aangaan van een wettelijke samenwoning in een termijn. De wet schrijft nergens voor dat een termijn begint te lopen louter bij afgifte van stukken voor het aangaan van een wettelijke samenwoning. Door deze eigenhandige vermelding op het ontvangstbewijs erkent verweerder impliciet maar zeker een verklaring in de zin van artikel 1476 §1 Burgerlijk Wetboek te hebben ontvangen.

4.2

Bij schrijven van 24 juni 2014 (stuk 5 bundel eisers) stelt verweerder, nadat hij hiervan op zijn beurt werd geïnformeerd door het Parket, de heer [...] in kennis "*dat het onderzoek met drie maanden verlengd wordt, dus tot 15/10/2014*".

De ambtenaar burgerlijke stand verwijst middels dit schrijven dus zelf naar de bindende termijnen voor het nemen van een beslissing aangaande de melding van de verklaring wettelijke samenwoning in de bevolkingsregisters. Zo vermeldt hij immers uitdrukkelijk als einddatum 15 oktober 2014, dit is exact vijf maanden vanaf de afgifte van het ontvangstbewijs gedateerd 15 mei 2014, hetzij de maximumtermijn waarmee de melding kan worden uitgesteld.

Indien, zoals verweerder thans in conclusie voorhoudt, er geen verklaring van wettelijke samenwoning werd ontvangen, zou de bindende termijn niet beginnen lopen zijn, laat staan dat deze uitgesteld diende te worden.

Het kan bezwaarlijk betwist worden dat dit schrijven kadert in de kennisgevingsplicht van artikel 1476^{quater}, tweede lid Burgerlijk Wetboek. Verweerder erkent hiermede nogmaals dat de termijnen zijn beginnen lopen vanaf het ontvangsbewijs van 15 mei 2014.

4.3

Tenslotte veronderstelt het "*besluit tot weigering van de aanvraag tot vermelding van de wettelijke samenwoning in de registers*" van 16 oktober 2014 (stuk 1 bundel eisers) en de motivering die hieraan ten grondslag ligt, met name omdat het een schijn-wettelijke samenwoning zou betreffen, noodzakelijkerwijze dat eisers een verklaring wettelijke samenwoning hebben afgelegd.

Indien er, zoals verweerder onterecht voorhoudt, nooit een verklaring van wettelijke samenwoning is geweest, diende verweerder uiteraard evenmin een beslissing te nemen aangaande de vermelding van deze verklaring van wettelijke samenwoning in de bevolkingsregisters.

4.4

De wet legt geen vormvoorwaarden op voor het geschrift dat als basis dient voor de verklaring van wettelijke samenwoning. Het kan worden opgesteld door partijen maar ook door de ambtenaar van de burgerlijke stand. Er kan (maar niet verplicht) gebruik gemaakt worden van een modelformulier dat door heel wat gemeentebesturen wordt aangeboden, zoals gesteld door verweerder.

Enkel het ontvangsbewijs ervan door de ambtenaar van de burgerlijke stand is een wezenlijke voorwaarde voor het ontstaan van de wettelijke samenwoning.

In tegenstelling tot de aangifte van huwelijk (artikel 64 §1 Burgerlijk Wetboek), schrijft de wet niet verplichtend voor welke documenten bij overhandiging van een verklaring van wettelijke samenwoning moeten worden voorgelegd. Artikel 1476 §1, vierde lid Burgerlijk Wetboek bepaalt enkel dat bepaalde bewijzen/akten van de burgerlijke stand kunnen worden gevraagd door de ambtenaar van de burgerlijke stand ter staving dat is voldaan aan de wettelijke voorwaarden. Evenmin is wettelijk voorgeschreven dat de afgifte van stukken wettelijke samenwoning gebeurt tegen bericht van ontvangst.

Conclusie

De rechtbank oordeelt dat eisers op 15 mei 2014 een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd waarvoor een ontvangsbewijs werd afgeleverd.

5.

Ingevolge artikel 1476^{quater}, derde lid Burgerlijk Wetboek dient de ambtenaar van de burgerlijke stand die, na verlenging van de termijn, geen definitieve beslissing heeft genomen binnen de termijn van hoogstens vijf maanden vanaf de afgifte van het in artikel 1476 §1 Burgerlijk Wetboek bedoelde ontvangsbewijs, onverwijld melding te maken van de verklaring van wettelijke samenwoning in het bevolkingsregister.

In casu heeft verweerder geen definitieve beslissing genomen binnen de voornoemde termijn van 5 maanden vanaf 15 mei 2014, vermits de weigering dateert van 16 oktober 2014, zodat verweerder onverwijld melding diende te maken van de verklaring van de wettelijke samenwoning in het bevolkingsregister.

De weigeringsbeslissing van 16 oktober 2014 is dan ook laattijdig.

Alle overige door partijen ingeroepen argumenten zijn niet meer dienstig voor de beoordeling van onderhavig geschil.

De vordering van eisers om te zeggen dat verweerder dient over te gaan tot het registreren van de verklaring van hun wettelijke samenwoning in de bevolkingsregisters op hun eerste verzoek is ontvankelijk en gegrond.

IV. KOSTEN

Verweerder wordt, als in het ongelijk gestelde partij overeenkomstig artikel 1017 Gerechtelijk Wetboek, veroordeeld in de kosten.

In conclusie vragen eisers deze te begroten op de enerzijds de dagvaardingskost en anderzijds de rolrechten. Eisers dringen dus niet langer aan op de veroordeling van verweerder tot betaling van de rechtsplegingsvergoeding.

V. UITVOERBAARHEID

Krachtens artikel 1398/1, § 3 Gerechtelijk Wetboek vindt de voorlopige tenuitvoerlegging niet plaats voor de beslissingen met betrekking tot de staat van de personen, behalve wat betreft de tussenbeslissingen of de beslissingen alvorens recht te doen.

Onderhavig vonnis betreft een beslissing met betrekking tot de wettelijke samenwoning en behoort tot de staat van de personen zodat de voorlopige tenuitvoerlegging niet kan worden toegekend (vgl. Hof Gent 27 november 2014, *T.Fam.* 2015,132, noot L. De Schrijver).

OM DEZE REDENEN,

Gelet op artikel 2 en volgende van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

De familierechtbank, zevende kamer, rechtsprekend zoals in kort geding bij toepassing van artikel 1253ter/4, §2 Gerechtelijk Wetboek, waarbij het Openbaar Ministerie werd gehoord.

Rechtsprekend op tegenspraak en in eerste aanleg.

Verklaart het verhaal van eisers ontvankelijk en in de volgende mate gegrond:

Zegt dat de weigeringsbeslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand van de stad Brugge van 16 oktober 2014 laattijdig is en geen gevolgen kan hebben.

Beveelt de ambtenaar van de burgerlijke stand van de stad Brugge melding te maken van de verklaring van wettelijke samenwoning van eisers op hun eerste verzoek.

Veroordeelt verweerder tot de kosten van het geding. Begroot deze kosten in hoofde van eisers op 267,41 euro (dagvaardingskosten) en in hoofde van verweerder op nul euro.

Aldus gewezen en uitgesproken in openbare terechtzitting in het gerechtsgebouw te Brugge op **woensdag zeven oktober tweeduizend vijftien**.

Aanwezig zijn:

An Bekkers, rechter, alleenrechtsprekend rechter in de rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge, sectie familie,
Sabine Mestdagh, griffier.

